

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	18.09.2024, Haapsalu
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Marelle Ulla
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	24257050128
Kuriteo kvalifikatsioon:	Karistusseadustiku (KarS) § 121 lg 2 p 2, 3
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX (ik XXX)

Lääne Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja, milles XXXd kahtlustatakse KarS § 121 lg 2 p 2 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, mis seisnes selles, et tema 2024.aastal ajavahemikul 01.04.2024 kuni 16.07.2024, täpselt tuvastamata kuupäeval ja kellaajal oma elukohas Lääne maakonnas Haapsalu linnas XXX XXX XXX lõi rihmaga oma alaealist last, 7-aastast XXX, ühel korral vastu tagumikku, põhjustades oma tahtliku tegevusega kannatanu XXX füüsilist valu.

Peale selle kahtlustatakse XXX KarS § 121 lg 2 p 2, 3 järgi kvalifitseeritava kuriteo s.o korduvalt kehalise väärkohtlemise toimepanemises lähisuhtes, mis seisnes selles, et tema isikuna, kes on varem toime pannud kehalise väärkohtlemise lähisuhtes, 2024.aastal ajavahemikul 01.04.2024 kuni 16.07.2024, täpselt tuvastamata kuupäeval ja kellaajal oma elukohas Lääne maakonnas Haapsalu linnas XXX XXX XXX lõi mobiiltelefoni laadijaga oma alaealist last, 7-aastast XXX, ühel korral vastu tagumikku, põhjustades oma tahtliku tegevusega kannatanu XXX füüsilist valu.

Peale selle kahtlustatakse XXX KarS § 121 lg 2 p 2, 3 järgi kvalifitseeritava kuriteo s.o korduvalt kehalise väärkohtlemise toimepanemises lähisuhtes, mis seisnes selles, et tema isikuna, kes on varem toime pannud kehalise väärkohtlemise lähisuhtes, 2024.aastal ajavahemikul 01.04.2024 kuni 16.07.2024, täpselt tuvastamata kuupäeval ja kellaajal oma elukohas Lääne maakonnas Haapsalu linnas XXX XXX XXX rebis juustest oma alaealist last, 7-aastast XXX, põhjustades oma tahtliku tegevusega kannatanu XXX füüsilist valu.

Peale selle kahtlustatakse XXX KarS § 121 lg 2 p 2, 3 järgi kvalifitseeritava kuriteo s.o korduvalt kehalise väärkohtlemise toimepanemises lähisuhtes, mis seisnes selles, et tema isikuna, kes on varem toime pannud kehalise väärkohtlemise lähisuhtes, 2024.aastal ajavahemikul 01.04.2024 kuni 16.07.2024 täpselt tuvastamata kuupäeval ja kellaajal oma elukohas Lääne maakonnas Haapsalu linnas XXX XXX XXX lõi oma alaealist last, 7-aastast XXX ühel korral käega vastu tagumikku, põhjustades oma tahtliku tegevusega kannatanu XXX füüsilist valu.

Kriminaalmenetluse seadustiku (edaspidi KrMS) § 202 lg 1 sätestab, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks. Viidatud paragrahvi lõike 7 järgi, kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur.

Prokurör, vaadanud läbi kriminaaltoimiku materjalid, analüüsinud kuriteo toimepanemise asjaolusid, isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, leiab, et käesoleval juhul

esinevad KrMS § 202 lõigetes 1 ja 7 sätestatud eeldused menetluse lõpetamiseks järgmistel motiividel.

Käesoleval juhul on prokurör seisukohal, et isiku süü ei ole suur. Süü suuruse hindamisel võetakse aluseks KarS-is toodud põhimõtted, eelkõige §-s 57 sätestatu. Arvestatakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seaduseandja sätestatud karistusraame. Kahtlustatav XXX on 41-aastane varem kriminaal- ja väärteokorras karistamata isik. Prokuratuuri andmetel ei ole tema suhtes hetkel käimas ühtegi teist kriminaalmenetlust. Samuti ei ole isiku suhtes varem kriminaalmenetlust lõpetatud KrMS § 202 alusel. XXX on kahtlustatavana ülekuulamisel avaldanud kahetsust ning tunnistanud, et on olnud keeruline aasta, kuid see ei ole õigustus lapse löömiseks. Siiski nendib, et nii tema kui ka laps vajaksid teraapiat. Kriminaalasja materjalidest nähtub ka, et vägivalla episoodid on igal juhul olnud ühekordsed ning vägivalla kasutamine ei ole kannatanule tekitanud tervisekahjustusi, vaid valuaistingut. KarS § 121 lg 2 p 2, 3 järgi kvalifitseeritav kuritegu on teise astme kuritegu, mille eest näeb karistusseadustik ette karistusena rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistuse. Karistusseadustikus sätestatu kohaselt ei ole viidatud kuriteo eest ette nähtud vangistuse alammäära. Karistusraamistiku ulatuse seadmisega annab seadusandja hinnangu sellele, kui kaalukas on koosseisu täitmise korral õigushüve rikkumine ja kui intensiivset karistusõiguslikku sekkumist on rikkumise korral vajalik rakendada. Et seadusandja on sätestanud laiaulatuslikud karistusraamid antud süüteol, annab see signaali, et vägivalla kuriteod võivad olla oma olemuselt ja intensiivsusest väga erinevad. Antud juhtumi puhul ei oleks teoreetiliselt välistatud, et kõne alla võiks tulla ka rahalise karistuse kohaldamine, mis on leebeim sanktsioonivorm. Isegi kui möönda, et antud süüteo eest oleks karistusena vajalik kohaldada vangistust, oleks see tõenäoliselt tingimuslik. Nendel kaalutlustel on võimalik teha järeldus, et kahtlustatava süü ei ole nii suure kaaluga mis õigustaks tema suhtes kohtulikku karistamist.

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada ka asjaoluga, et lõpetamine pole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik lähtuvalt kas avalikust menetlushuvist või eripreventiivsetest vajadustest. Avaliku menetlushuvi all tuleb mõista üld- ja eripreventiivseid kaalutlusi. Avalik menetlushuvi on eripreventiivsete kaalutluste kohaselt olemas siis, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uute süütegude toimepanemise. Seda, kui suur on selline tõenäosus, on võimalik hinnata lähtuvalt isiku varasemast karistusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust, sealjuures kas tegemist on ühekordse või korduva teoaktiga. Avalik menetlushuvi on üldpreventiivsest aspektist lähtuvalt olemas siis kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad. Avalik menetlushuvi on olemas näiteks sellistel juhtumitel, kui kuritegu on toime pandud elusfääris, mille vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus või isiku karistamine on vajalik õiguskorra kaitsmise huvides või kuriteo tõttu puuduvad kannatanul peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid. Eelloetletud põhjustel avalik menetlushuvi käesoleva kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub, kuid kriminaalasjas esineb avalik menetlushuvi seetõttu, et XXX etteheidetavate kuritegude puhul on tegemist korduva lähisuhtevägivallaga ning menetluse lõpetamine ei ole eelduslikult kooskõlas üldpreventiivsete kaalutlustega. Siiski esinevad prokuröri hinnangul käesoleval juhul erandlikud asjaolud, mille puhul võib järeldada, et avalik menetlushuvi kriminaalmenetluse jätkamiseks on ära langenud ja seda alljärgnevatel põhjendustel.

Kriminaalasjas on tuvastatud, et kahtlustatav XXX on toime pannud neli vägivallaga episoodi oma alaealise tütre suhtes. Võttes arvesse senist karistuspraktikat ning riigi signaali, et korduv lähisuhtevägivald – esiti alaealiste suhtes toimepandud vägivallaaktid – ei ole mitte mingil viisil taunitav ning selline süütegu vääraks kahtlemata kohtulikku karistamist. Siiski ei saa prokuröri hinnangul mööda vaadata tagajärjest, mille võiks kaasa tuua kriminaalrepressioon. Kahtlustatava XXX näol on tegemist üksikvanemaga, kellel puudub tugivõrgustik. Samuti nähtub pere iseloomustusest, et isikul on teatav alkoholiprobleem. Alaealise kannatanu isa elab küll perest eemal Pärnus, kuid osaleb lapse elus intensiivselt, suheldes lapsega nii telefoni teel kui ka kontaktelt, võttes last võimalusel enda juurde. Kahtlustatav XXX on teatanud, et ta on nüüdseks leidnud oma töökohta,

ta teeb koostööd lastekaitsepspetsialistiga ning on valmis osalema nõustamisel, mis aitaks tal oma emotsioonidega toime tulla, et sarnased vägivallantsidendid tulevikus ei korduks. Käesolevaks ajaks on ta leidnud psühhiaatrilist abi ja osaleb igakuiselt Läänemaa Haigla kliinilise psühholoogi teraapias. Kohtulik karistamine tooks kaasa pere heaolu vähendamise, kuivõrd sellega kaasneks märkimisväärne finantskohustus (sundraha, kaitsjatasu) ning võimalik karistus piirduks rahalise või tingimisi karistusega. Eelnev aga ei ole abistav meede ega aita kaasa lapse heaolu tagamisele. XXX on vaja määrata kohustused, mis aitaksid nii teda kui ka alaealist kannatanut. Seetõttu on prokuröri arvates kriminaalmenetluse lõpetamine ühes kohustuste määramisega vajalik ja eesmärgipärane ning kriminaalrepressiooni kohaldamine ei ole ilmselgelt mõõdukas. Eelnevat seisukohta toetab ka kohaliku omavalituse lastekaitsepspetsialist. Prokuröri hinnangul, lähtudes kuriteo asjaoludest ning vajadusest tagada lapse heaolu, tuleb kahtlustatav XXX panna kohustusteks jätkata psühholoogilist nõustamist kliinilise psühholoogi XXX juures ja osaleda enesehoolegrupi nõustamisel, mis on suunatud just erivajadustega laste vanematele. Kahtlustatav XXX on avaldanud valmisolekut määratud kohustuste täitmiseks.

Eelnevast tulenevalt on prokurör seisukohal, et XXXle etteheidetavate süütegude kriminaalõiguskorraga kaitstava õiguskorra heastamine ning tema õiguskäitumisele suunamine on võimalik saavutada ka muude vahenditega, kui kriminaalkorras karistamisega. Ka on KarS § 56 lg-s 1 sätestatud üld- ja eripreventsiooni eesmärgid saavutatavad ka ilma isikut kriminaalvastutusele võtmata. Prokurör, hinnanud kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendeid ning isiku varasemat ja ka teo toimepanemise järgset käitumist, on seisukohal, et KarS § 56 lg 1 sätestatud eesmärgid on võimalik saavutada ka kriminaalmenetluse lõpetamisega ja kohustuste määramisega.

Seega, kuna tegemist on teise astme kuriteoga, isiku süü ei ole suur ja menetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, siis leiab prokurör, et on olemas alused kriminaalmenetluse lõpetamiseks XXX suhtes KrMS § 202 sätteid kohaldades.

Juhindudes KrMS § 202 lg 7 ja 206, abiprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24257050128 menetlus XXX suhtes seoses avaliku menetlushuvi puudumisega.

2. Määratud kohustuse liik: XXX on kohustatud:

2.1 jätkama psühholoogilist nõustamist kliinilise psühholoogi XXX juures;

2.2 osalema enesehoolegrupi nõustamisel, mis on mõeldud erivajadustega laste vanematele (selleks võtta ühendust lastekaitse spetsialisti XXX);

2.3 hoiduma igasugusest füüsilisest vägivallast kannatanu XXX suhtes.

Kohustuste täitmise lõpptähtaeg on 18.03.2025. Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.

4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole kohaldatud.

5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: DVD plaad alaealise kannatanu ülekuulamise salvestisega jätta kriminaalasja materjalide juurde.

6. Andmekogus ABIS ja riiklikus süüteomenetluse biomeetriaregistris sisalduvate andmete kustutamine: kogutud andmed ei kuulu kustutamisele.

7. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.

8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale, alaealise kannatanu seaduslikule esindajale ja Haapsalu Linnavalitsuse lastekaitse spetsialistile XXX.

9. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

Marelle Ulla
abiprokurör

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus:

..... (XXX allkiri ja kuupäev)